

2003. év III. évfolyam 2. szám

Tartalom:

Az enterobacterek és klebsiellák beta-laktám rezisztenciája
Füzi Miklós, Tóth Ákos

A *Klebsiella oxytoca* törzsek K1 (OXY) típusú beta-laktamáz termelése
Tóth Ákos, Füzi Miklós

Campylobacter spp. törzsek beküldésével kapcsolatos információk
Damjanova Ivelina

Módszertani útmutató járóbetegek Candida vizsgálataihoz
Zala Judit

Bakteriológiai surveillance 2002. év
Tirczka Tamás, Gacs Mária, Végh Zsolt

Kedves Kolléganők és Kollégák!

A *Mikrobiológiai Körlevél* ezentúl megújult formában kerül terjesztésre. Az eddig kézzel sokszorosított anyagokat a **Központ** más kiadványaihoz hasonlóan, ezentúl nyomdában állítjuk elő. A *Körlevél*, reméljük, így áttekinthetőbbé és olvashatóbbá válik. Az új fejléc dr. Zala Judit (OEK Mikológiai Osztály) munkája. A formai változások mellett tartalmilag is igyekszünk bővíteni a *Körlevelet*.

A jelen számban foglalkozunk a klebsiellák és enterobacterek antibiotikum rezisztenciájával, amellyel kapcsolatban sok kérdés érkezett hozzánk az utóbbi időben, valamint a campylobacterek tipizálásával. Ezen kívül útmutatást adunk egy igen aktuális kérdésben, a járóbetegek mikológiai vizsgálatára vonatkozóan és további adatokat közlünk a mikrobiológiai surveillance anyagából.

Reméljük, a körlevél új formája elnyeri tetszésüket. Továbbra is várjuk észrevételeiket, javaslataikat.

Kellemes pihenést és jó munkát kívánunk!

Dr. Füzi Miklós
Főosztályvezető főorvos
OEK Bakteriológiai Főosztály

Az enterobacterek és klebsiellák természetes β -laktám rezisztenciája

A mikrobiológiai surveillance során osztályunkra eljuttatott antibiotikum rezisztencia eredmények, és az éves jelentések antibiotikum táblázatai azt mutatják, hogy egyes laboratóriumok nem ismerik pontosan a klebsiellák és enterobacterek természetes β -laktám rezisztenciáját, így az alábbiakban röviden összefoglaljuk a legfontosabb ide tartozó ismereteket. A kérdés tárgyalását külön indokolja, hogy a közelmúltban ESBL termelés megerősítésére, osztályunkra olyan *Klebsiella oxytoca* törzseket is beküldtek, amelyek egy Magyarországon eddig nem vizsgált enzimtermelést mutatnak.

Az enterobacter törzsekre jellemző a konstitutív (folyamatos, kis mértékű) AmpC típusú β -laktamáz termelés, amely természetes rezisztenciát ad az ampicillinnel, amoxicillinnel, amoxicillin/klavulánsavval, valamint az első generációs cephalosporinokkal és a cefoxitinnel szemben. /1/ Az enzimgén a kromoszómán található. Ennek a klavulánsavval nem gátolható enzimnek a „derepressziója” (termelésének felerősödése) hozza létre azt a legtöbb cephalosporinra rezisztens, de a karbapenemekkel szemben érzékeny fenotípust, amelyet a Magyarországon izolált enterobacter törzsek több mint 30% -ánál megfigyelhetünk. Ritkán előfordul, hogy a derepresszált AmpC enzimgén plazmidra kerül és más fajokra is átterjed. Az AmpC enzimtől függetlenül az enterobacterek plazmidon terjedő szélesspektrumú β -laktamázokat (pl. SHV vagy TEM típusú enzimeket) is termelhetnek. Előfordulhat, hogy a törzsekben mind a derepresszált AmpC, mind a szélesspektrumú β -laktamáz termelés kimutatható.

A klebsiellák ugyancsak konstitutív módon termelnek kromoszómális β -laktamázokat (egy törzs minden esetben csak egyfajta enzimet), amelyek az enterobacter „C”-típusú enzimétől eltérően az „A” osztályba tartoznak. Ezek az enzimek ugyancsak rezisztenciát biztosítanak az amino- és carboxypenicillinekkal szemben, de klavulánsavval gátolhatók és nem hatnak a cephalosporinokra sem. A klebsiellák tehát érzékenyek lehetnek mind az amoxicillin/klavulánsav, mind bármely cephalosporin származékra. /2/

A *Klebsiella pneumoniae* konstitutív β -laktamázait K² enzimeknek nevezik; két fajtájuk ismeretes, az SHV-1 és a LEN-1. A két K² enzim típus szubsztrát profilja nem különbözik egymástól számottevően /2/. Az SHV-1 β -laktamáz az egyik „alapenzim”, amelyből mutáció révén szélesspektrumú β -laktamázok alakulhatnak ki. Mivel az ESBL-ek plazmidon terjednek, a klebsiellák nem csak SHV típusú szélesspektrumú β -laktamázokat, hanem más baktériumoktól átvett ESBL-eket (pl. TEM, CTX) is termelhetnek.

A *Klebsiella pneumoniae* után legfontosabbnak tekinthető klebsiella species, a *Klebsiella oxytoca* β -laktamáz termelésével külön foglalkozunk. Megjegyezzük, hogy az enterobacterek és klebsiellák β -laktám rezisztenciáját a β -laktamázokon kívül egyéb mechanizmusok (membránfehérjék megváltozása, efflux) is befolyásolják.

Dr. Füzi Miklós
Tóth Ákos

Irodalom:

1. Bouza, E. és Cercenado,.: *Semin. Respir. Infect.* 17, 215-30 és az idézett irodalom.
2. Stock, I. és Wiedemann, B.: *J. Med. Microbiol.* 2001, 50, 396-406 és az idézett irodalom.

A *Klebsiella oxytoca* törzsek K1 (OXY) típusú β -laktamáz termelése

Míg a *Klebsiella oxytoca* törzseknél ugyanúgy előfordulhat ESBL termelés, mint más klebsielláknál, ez a klebsiella faj konstitutív formában egy olyan β -laktamáz enzimet is termel, amely az „alaptermelés szintjén” csak az ampicillinnel és a carboxy-penicillinekkal szemben fejt ki hatását, hiperprodukcója esetén azonban az izolátumnak ESBL-re emlékeztető fenotípust kölcsönöz. Az enzim eredeti elnevezése **K1 β -laktamáz** és a *Klebsiella pneumoniae* konstitutív β -laktamázához hasonlóan az „A” osztályba tartozik. Újabban elnevezését a speciesre utaló „OXY” névre változtatták. A genetikai vizsgálatok kimutatták, hogy két típusa létezik (OXY1, OXY2), melyeknek számos további variánsa ismert /1, 2/.

Minden *Klebsiella oxytoca* törzs csak egyféle OXY enzimként hordoz, amely a kromoszómán található. Az enzimescsoport a *Citrobacter diversus*, a *Proteus vulgaris*, valamint *Yersinia enterocolitica* kromoszómális β -laktamáz enzimeikhez és egyes bélbaktériumokban előforduló plasmidon terjedő MEN-1, ill. TOHO-1 enzimekhez hasonlít. Az egyes OXY enzim típusok hatásspektruma nem különbözik lényegesen egymástól.

Hiperprodukcó esetén, általában az ampicillinen és carboxy-penicillineken kívül bontják a ceftriaxont, a cefuroximot és az aztreonamot /1, 2/, valamint ritkán a cefoperazonot /3/. Klavulánsavval gátolhatók, bár kevésbé, mint az SHV és TEM típusú enzimek többsége, ugyanakkor a ceftriaxonon és esetenként a cefoperazonon kívül többnyire hatástalanok a 3. generációs cephalosporinokkal szemben.

1. táblázat

Az OEK Bakteriológiai Osztályára, a Csongrád megyei ÁNTSZ Mikrobiológiai Laboratóriumából beküldött törzsek (374 és 376) β -laktám rezisztenciája

antibiotikum	korongdiffúzió (mm)	MIC (mg/l)
ampicillin	6	256
ceftazidim	25	1,5
cefotaxim	26	0,75
ceftriaxon	14	16
cefepim	25	1
amoxicillin/klavulánsav	*	24
cefamandol	6	*
cefuroxim	11	96
aztreonam	20	12

Mint az **1. táblázat**ból látható, a két klebsiella törzs rezisztensnek bizonyult ampicillinre és amoxicillin/klavulánsavra és mérsékelten érzékenyek ceftriaxonra. A klavulánsav az enzim hatását a ceftriaxonnal szemben felfüggesztette, ami fenotípusosan általában az ESBL termelő törzsekre jellemző.

Az elmondottak alapján a rutin anyagból izolált és ceftriaxonnal szemben csökkent érzékenységet mutató, de ceftazidim és cefotaxim érzékeny *Klebsiella oxytoca* törzseket cefuroxim és aztreonam rezisztensnek vagy mérsékelten érzékenyek kell értékelnünk. A többi 3. generációs cephalosporinnal szemben a törzs valószínűleg érzékenységet fog mutatni, amit egyértelmű korongdiffúziós eredmény esetén ki lehet adni. Kérjük a cefoperazon érzékenységre fokozottan figyeljenek!

Tóth Ákos
Dr. Füzi Miklós

Irodalom:

1. Fournier, B. és mtsai.: *Antimicrob. Agents Chemother.* 1996, 40, 454-59 és az idézett irodalom.
2. Georghiu, R. és mtsai.: *J. Antimicrob. Chemother.* 1997, 40, 533-41.
3. Stock, I. és Wiedemenn, B.: *J. Med. microbiol.* 2001, 50, 396-406 és az idézett irodalom.

***Campylobacter spp.* törzsek beküldésével kapcsolatos információk**

Az Országos Epidemiológiai Központ Fágtipizálási és Molekuláris Epidemiológiai Osztályára kérjük beküldeni a megyei ÁNTSZ-ek Bakteriológiai Osztályai által izolált *Campylobacter spp.* törzseket az alábbiak szerint:

- járványból,
- területi, halmozott előfordulásból,
- családi járványból, illetve
- más szempontból összefüggő esetekből származó *C. jejuni*, *C. coli* és *C. lari* törzsek.

Beküldendő:

- Kísérőirat: bakteriológiai lelet vagy egyéb kísérőlevél – lehetőleg antibiogrammal együtt- mely tartalmazza az adatokat és egyéb epidemiológiai összefüggéseket;
- Friss (akár 24 órás tenyészet is) csokoládé, vagy CCDA agaron, vagy *Campylobacter spp.* szállítására alkalmas transzport közegben.

Megjegyzés:

A szállítási szokások ismeretében, a törzsek akár 3 napig is életképesek maradnak 4 °C –on.

Dr. Damjanova Ivelina
(Telefon: 1-476-1265)

Módszertani útmutató

Járóbetegek különböző *Candida* fajok okozta – nem szisztémás- gombás fertőzései (candidiosis) és az un. „candidiasis szindrómában” szenvedő betegek mikológiai vizsgálatához

A *Candida albicans* élesztőgomba, mint fakultatív kórokozó régóta ismert. (1) A *C. albicans* gyakran kolonizálja egészséges emberek nyálkahártyáit, ez kiinduló forrása is lehet esetleges szisztémás infekcióknak, de csak a jól ismert, az immunitás csökkenésével összefüggő hajlamosító tényezők fennállása esetén.

Mikológiai vizsgálatokat a járóbeteg ellátásban csak olyan esetekben indokolt végezni, amikor a gomba mint etiológiai tényező számításba jöhet.

Ezen belül, gomba tenyésztéses vizsgálatokat (candida fertőzés kimutatására) ép immunitású egyéneknél, a nyálkahártyák (hüvely, esetleg száj), a bőrfelületek (kéz, láb, testhajlatok), a köröm, esetleg szem és fül gombafertőzései esetén szükséges elvégezni.

Antimikotikumokkal szembeni **rezisztencia /érzékenység vizsgálatokra** a visszatérő, antifungális terápiára nem reagáló, igazoltan gombás eredetű fertőzések esetén van szükség. (pl. rekurrens vulvovaginitis).

Candida albicans élesztőgombával szembeni antitestek kimutatásának önmagában diagnosztikai értéke nincs, ezért az alapellátásban részesülő betegek részére *Candida* szerológiai vizsgálatokat végezni szakmailag nem javasolt.

A mai divathullám szerinti „candidiosis szindróma”-ban szenvedő betegek bizonytalan eredetű, nem tipikus, sokszor súlyosnak vélt tünetei -hasmenés, szorulás, puffadás, étvágytalanság, gyakori fejfájás, migrén, szédülés, depresszió, kettős látás, fázékonyság, bőrvizsketés, kiütések, hajhullás, izom- és ízületi fájdalmak, szív- és érrendszeri panaszok, menstruációs problémák, hormonháztartás-beli zavarok, hirtelen fogyás, hirtelen hízás stb.-hátterében nem áll *Candida* fertőzés, ezért „**candidabeteg**ek” mikológiai vizsgálata indokolatlan, (hacsak nem áll fent a fentiekben említett tényleges gombafertőzés gyanúja).

Dr. Zala Judit

Irodalom:

1. Odds, F.C.: *Candida and Candidosis* 1989 Univ. Park Press, Baltimore
2. Simon Gy., Török I.: *Gombás betegségek laboratóriumi diagnosztikája és terápiája* 1998, Kornétás kiadó

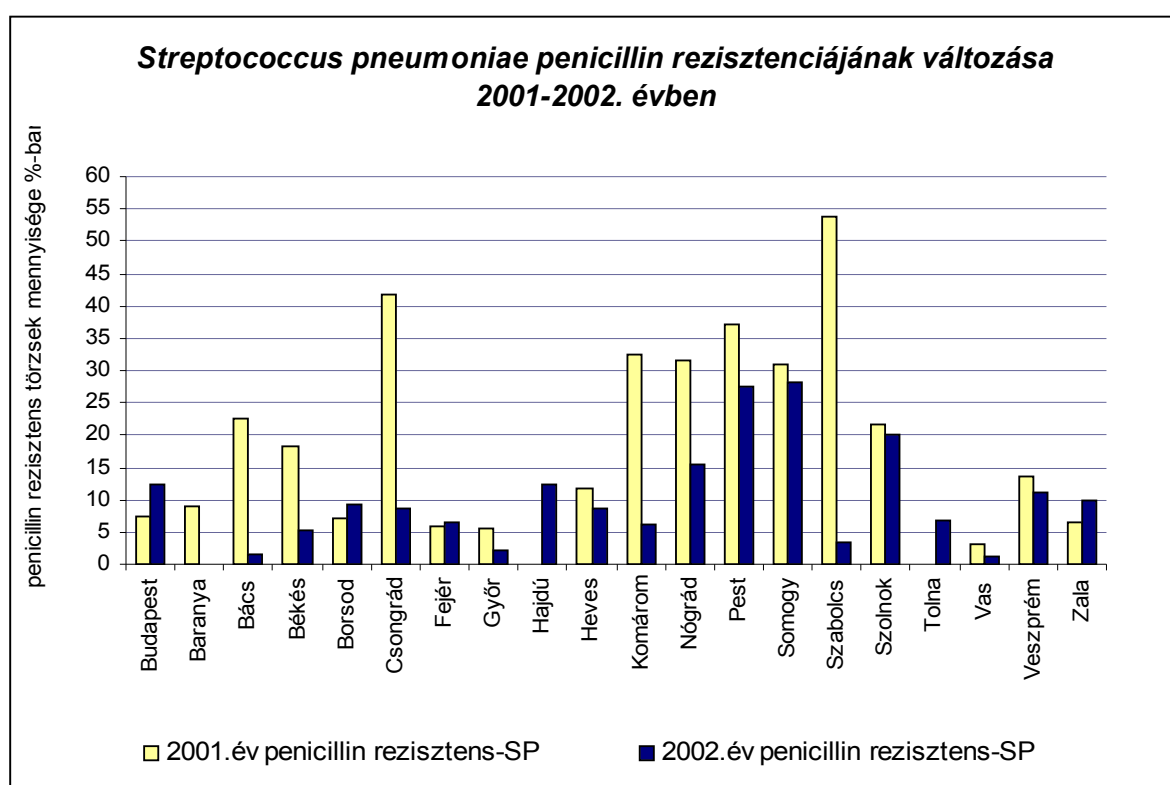
Mikológiai vizsgálatok vázlatos áttekintése NEM-SZISZTÉMÁS mikózisok esetén

A fertőzés helye	Klinikai kép	Beküldendő minta	Vizsgálati eljárás	Lehetséges kórokozó	Diagnosztikai értékelhetőség, zavaró tényezők
Száj nyálkahártya	szájsoor	vattapálca, kenet	tenyésztés, direkt mikroszkópizálás	<i>C. albicans</i>	Normál flóra kontaminációja
szájzúg	Cheilitis	vattapálca, kenet	tenyésztés, direkt mikroszkópizálás	<i>C. albicans</i>	Baktérium fertőzés kizárása
bőr, köröm	Onychomycosis, Onychia, paronychia Mycosis manus, pedis, corporis intertriginosa	körömkaparé, hámkaparé	tenyésztés, direkt mikroszkópizálás, KOH készítmény	<i>Dermatophytonok</i> , sarjadzó gombák	
fül	otomycosis	fülváladék	KOH készítmény, tenyésztés	<i>Aspergillusok</i> , <i>Candida spp.</i>	Kontamináció lehetséges
szem	conjunctivitis, keratitis	Cornea kaparé, könnycsatorna váladék	tenyésztés, direkt mikroszkópizálás, KOH készítmény	<i>Fusarium spp.</i> , <i>Candida spp.</i>	Kontamináció lehetséges
sebváladék	genny	kenet, váladék	tenyésztés, direkt mikroszkópizálás	Sarjadzó gombák	Elsősorban szekunder fertőzés
genitáliák	vulvovaginitis, ballanitis	hüvelyváladék, kaparé, kenet (vattapálca)	tenyésztés, direkt mikroszkópizálás	<i>C. albicans</i> és <i>Candida spp.</i> , <i>Saccharomyces cerevisiae</i>	Normál flóra kontaminációja
húgyutak	cystitis	vizelet	Kvantitatív tenyésztés, üledék direkt mikroszkópizálás	<i>C. albicans</i> és <i>Candida spp.</i>	Baktérium fertőzés
emésztőrendszer	enteritis, gastritis	gyomor, epeút váladék	tenyésztés, direkt mikroszkópizálás	<i>C. albicans</i> és <i>Candida spp.</i>	
		széklet	Kvantitatív tenyésztés, direkt mikroszkópizálás	<i>C. albicans</i> és <i>Candida spp.</i>	Normál flóra, a vizsgálat csak az újszülöttek, csecsemők, időskorúak és immunszupresszáltak esetében lehet kórjelző!

Bakteriológiai surveillance 2002. év

A 2002. év legfontosabb sikereként könyvelhetjük el, hogy a rezisztencia vizsgálatok eredményeiben- elsősorban a *Streptococcus pneumoniae* esetében- jelentős változás következett be.

Az eredmények az egyre gyakoribb Etest-tel történő MIC érték meghatározásnak köszönhetően már realisabb képet adnak a *Streptococcus pneumoniae* penicillin érzékenységéről, elsősorban a mérsékelt érzékeny/rezisztens arány tekintetében. A változás mértékét jól szemlélteti az 1. ábra, amelyen látható, hogy egyes laboratóriumoknál nagymértékben csökkent a penicillin rezisztens törzsek aránya.

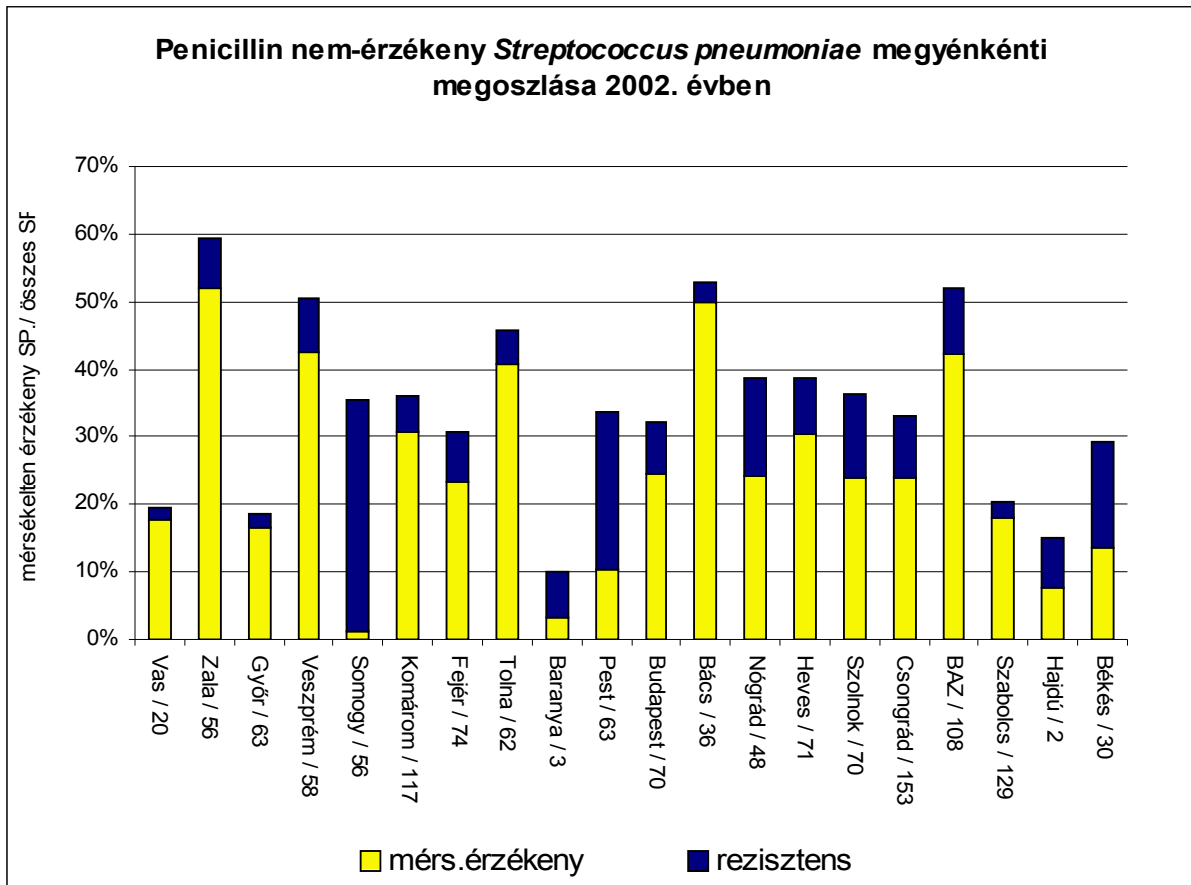

1. ábra

A 2. ábrán a *Streptococcus pneumoniae* penicillin nem-érzékeny törzsek százalékos értékét tüntettük fel területi megoszlásban.

A penicillire nem-érzékeny törzsek aránya az összes törzs kb. 40%-a. Egyes megyékben ez az arány eléri az 50%-t is. Az összes *Streptococcus pneumoniae* kb. 8%-a penicillin rezisztens. A földrajzi megoszlást tekintve még mindig meglepően magas a penicillin rezisztens *S. pneumoniae*-k aránya Somogy, Pest és Békés megyékben. A kiugróan magas rezisztencia értékek esetében MIC mérésre utaló eredményt az adatok feldolgozása során nem találtunk, az adatok helyességét igazolni nem tudtuk.

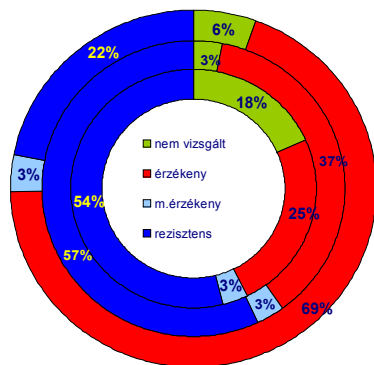

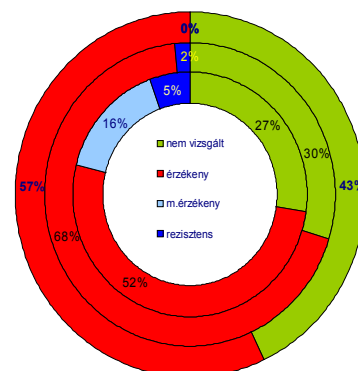
2. ábra

Tanulságos a penicillin érzékenység függvényében az erythromycin és ceftriaxon antibiotikumok érzékenységének változása. 3. ábra

Streptococcus pneumoniae erythromycin rezisztenciája a penicillin függvényében 2002.év

Streptococcus pneumoniae ceftriaxon rezisztenciája a penicillin függvényében 2002.év

1. Külső kör: penicillin érzékeny 2. Középső kör: penicillin mérsékeltlen érzékeny 3. Belső kör: penicillin rezisztens

3. ábra

Mindkét ábrán (2. és 3. ábra) a külső körök a penicillin érzékeny, a belső körök a penicillin rezisztens törzsek adatait tartalmazzák.

Jól látható, hogy a rezisztencia mértékének növekedésével a többi antibiotikum esetében is növekszik a nem-érzékeny törzsek aránya. Figyelemre méltó, hogy a penicillin rezisztens törzsek 29 %-a (!) nem érzékeny ceftriaxonra.

Az enterococcusok antibiotikum érzékenységének adatait elemezve, bár egyes antibiotikumok vonatkozásában jelentős pozitív irányú változás tapasztalható, még nagyon sok a hiba. Jelentős, kedvező változás a 2001. évi adatokkal összehasonlítva, hogy 2002-ben lényegesen kevesebb ampicillin érzékeny *Enterococcus faecium*-ot jelentettek, úgy az ÁNTSZ, mint a kórházi laboratóriumok. Ez a változás leginkább az éves statisztikai jelentések táblázatait vizsgálva látható. Így most, kivételesen az un. „Fehér füzet”-ből származnak az alábbi előzetes adatok:

		ÁNTSZ laboratóriumok		Kórházi-egyetemi laboratóriumok	
		db	%	db	%
2001. év	érzékeny	225	34,67	305	55,96
	mérsékelt	4	0,62	3	0,55
	rezisztens	420	64,71	237	43,49
	vizsgált	649	100,00	545	100,00
2002. év	érzékeny	44	9,95	47	11,96
	mérsékelt	2	0,45	2	0,51
	rezisztens	396	89,59	344	87,53
	vizsgált	442	100,00	393	100,00

Természetesen az adatok értékelésekor azt is figyelembe kell venni, hogy az enterococcusok species szintű meghatározása nem egyszerű feladat, s a rutin diagnosztikában csak valószínűsíthető. Éppen az identifikálás nehézségei miatt nem értékelhetők a surveillance részletes adatai. Vannak laboratóriumok, ahol néhány biokémiai reakció, leginkább egy- két szénhidrát bontása alapján sorolják speciesbe a törzseket, mások csak *Enterococcus sp.* eredményt adnak ki, vagy esetleg éppen az ampicillin rezisztencia alapján, amennyiben még β -laktamáz negatív is a törzs, lesz *Enterococcus faecium* az eredmény.

Jelenleg folyik az elmúlt évben az OEK Bakteriológia I. osztályára identifikálás és antibiotikum érzékenység vizsgálatra beérkezett *Enterococcus* speciesek vizsgálata, ennek eredménye alapján talán lehetséges lesz egységes megítélést, protokollt kialakítani.

Sajnos még mindig előfordul, hogy az enterococcusok esetében aminoglikozid érzékeny eredményt adnak ki. Kigyűjtve ezeket a törzseket, s vizsgálva a beküldöket, kiderült, hogy az érzékeny eredmények többsége két laboratóriumból származik.

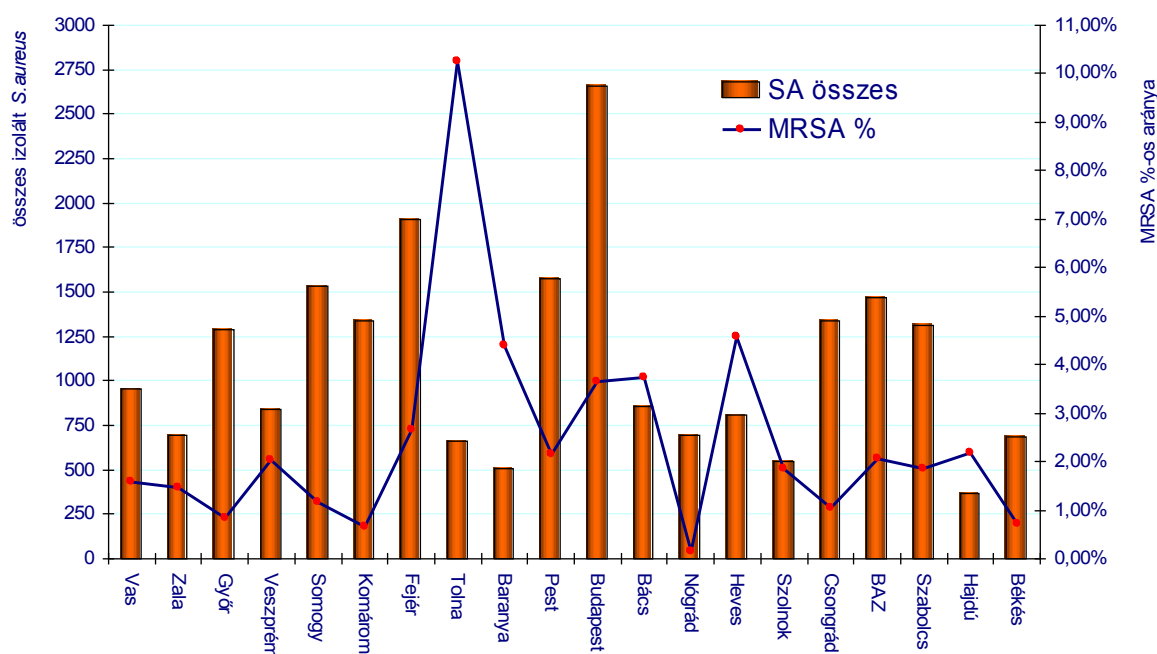
Ahogy a legutóbbi bakteriológus értekezleten is elhangzott, nagyobb gonddal szükséges végezni az enterococcusok glikopeptid érzékenységének vizsgálatát. 2002-ben két laboratóriumból feltűnően sok vancomycinre mérsékelt érzékeny vagy rezisztens törzset jelentettek. Ezeket, mint kiderült csak a korongdiffúzióval vizsgálták és minősítették.

Tudomásul kell venni, hogy ma már korongdiffúziós vizsgálattal nem lehet glikopeptid érzékenységet jól meghatározni. Mivel az Etest-tel való MIC meghatározás minden esetben nem végezhető el, javasolt a screen lemez használata. (NCCLS 2002, 90. oldal) A korongdiffúzió alapján szűkebb zónát adó, vagy screen lemezen való növekedés és az

érzékenység határát meghaladó MIC érték esetén, ahogy a *Staphylococcus aureus* izolátumokat, az enterococcusokat is be kell küldeni megerősítésre.

A 4. ábra az MRSA megyénkénti előfordulását mutatja.

2002. évben izolált *Staphylococcus aureus* törzsek száma és MRSA százalékos előfordulása területi megoszlásban (tisztított adatok)

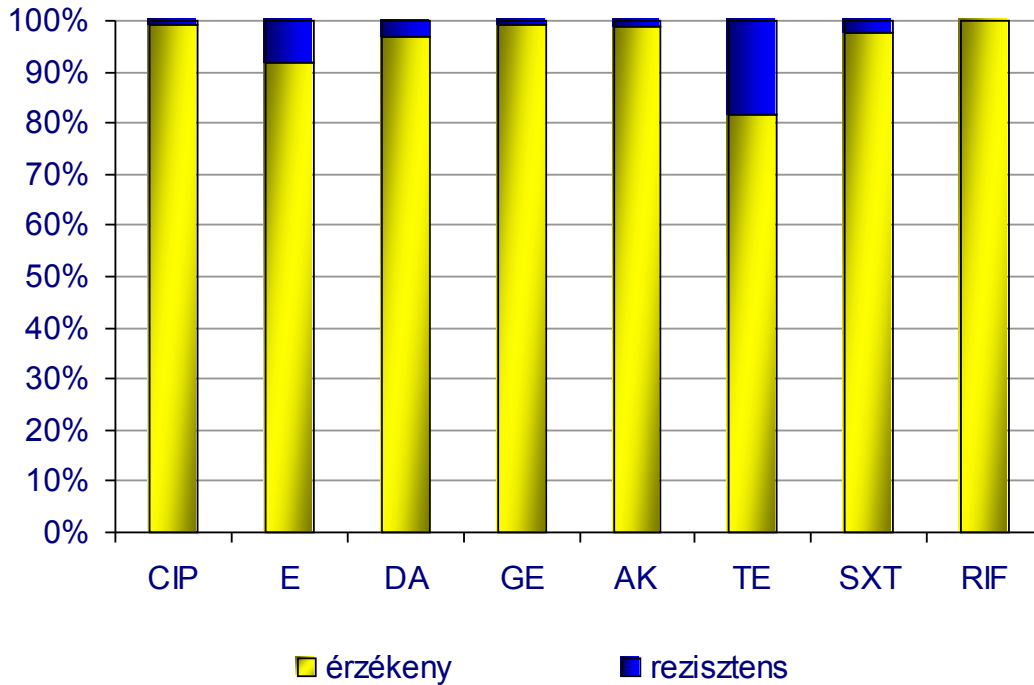
4. ábra

A *Streptococcus pneumoniae*-hoz hasonlóan a *Staphylococcus aureus* esetében is megfigyelhető az oxacillin rezisztenciával „együttjáró” rezisztenciafokozódás egyéb antibiotikumokkal szemben. (5. és 6. ábra)

(Rövidítések:

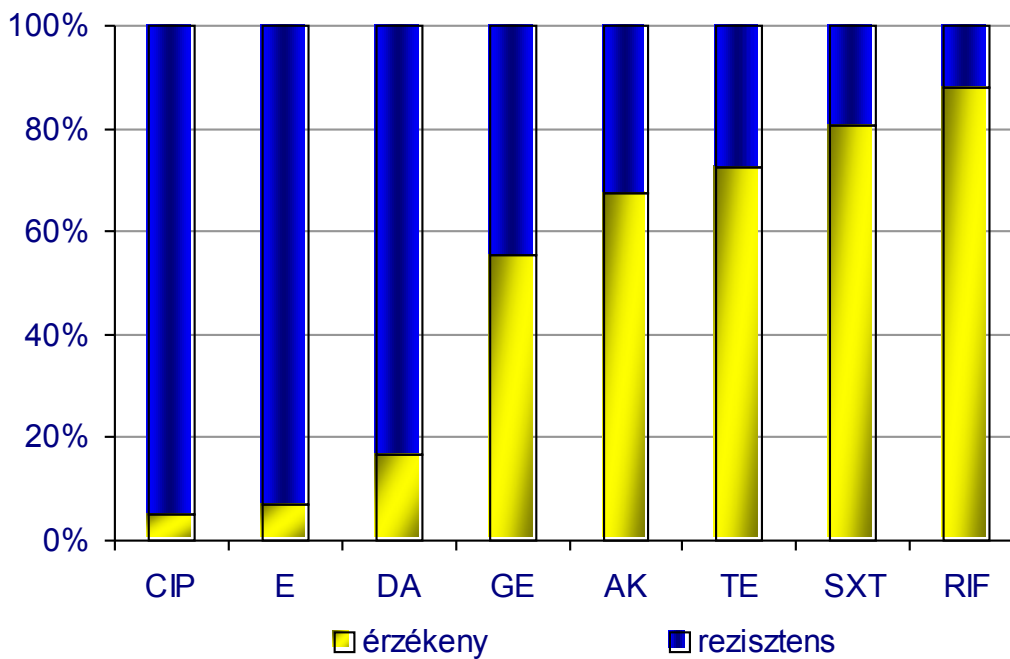
- CIP: ciprofloxacín,
- E: erythromycin,
- DA: clindamycin,
- GE: gentamicin,
- AK: amikacin,
- TE: tetracyclin,
- SXT: trimethoprim-sulfamethoxazol)

Meticillin érzékeny *Staphylococcus aureus* egyéb antibiotikumokkal szembeni rezisztenciája (n=26596)

5. ábra

Meticillin rezisztens *Staphylococcus aureus* egyéb antibiotikumokkal szembeni rezisztenciája (n=394)

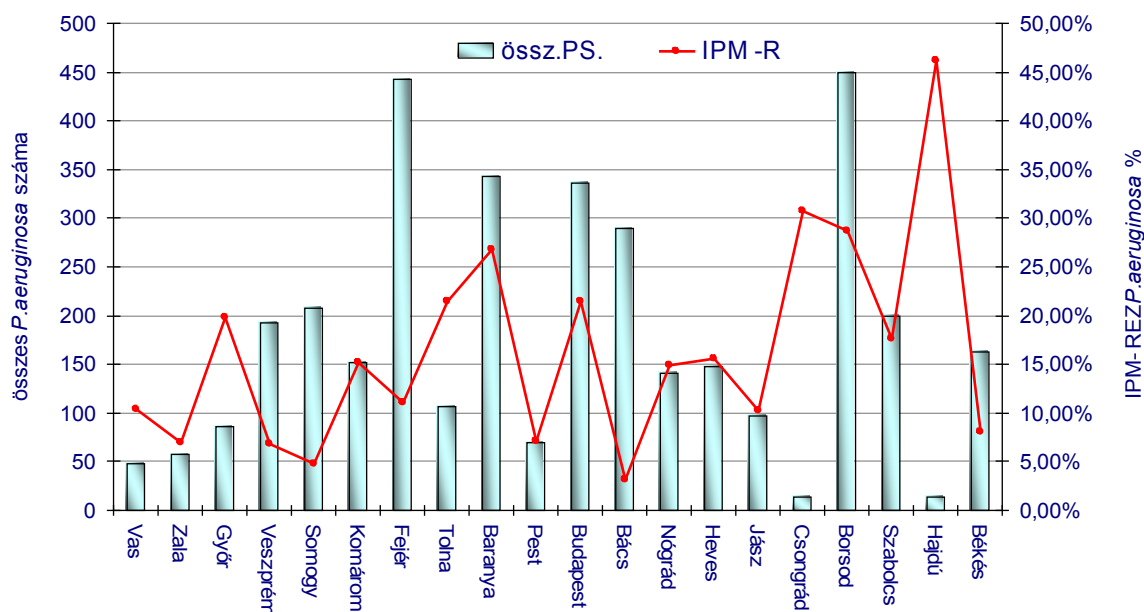
6. ábra

A legkisebb mértékű változás a tetracyclinnél figyelhető meg. Úgy tűnik, vele szemben a rezisztencia az oxacillin érzékenységtől függetlenül 20- 30%-os.

A surveillance adatok alapján az imipenemre vizsgált *Pseudomonas aeruginosa* törzseknek mintegy 14%-a bizonyult rezisztensnek.

A 7. ábrán látható, hogy néhány megyében kisméretű izolátum esetében magas az imipenem rezisztencia %-os értéke (Csongrád, Hajdú-Bihar).

Imipenem rezisztens *Pseudomonas aeruginosa* (n= 563) területi eloszlása 2002.évben

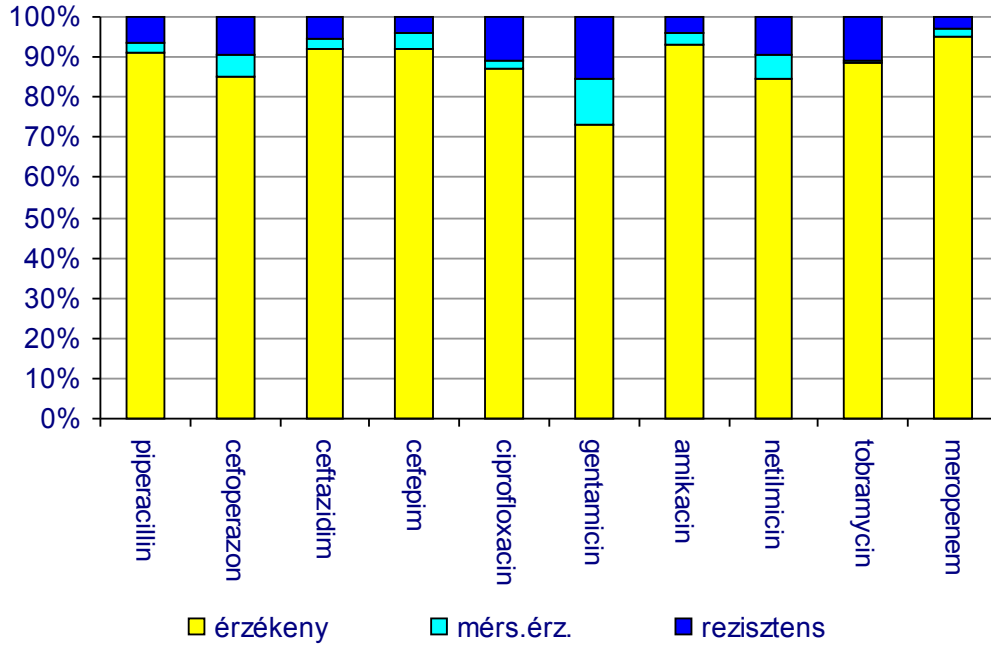
7. ábra

Ezekben a laboratóriumokban nagyon kevés *Pseudomonas aeruginosa* törzset izoláltak. A földrajzilag egymáshoz közel fekvő laboratóriumok adatainak szórása részben a vizsgálati anyag eltérő összetételével, másrészt az egyes kórházakban halmozottan előforduló nosocomiális infekciókkal magyarázható. Megfigyelhető, hogy azok a laboratóriumok, amelyek nagyszámú klinikai, intenzív osztályos anyagok dolgoznak fel, pl. Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Baranya megye és Budapest, több *Pseudomonas aeruginosa*-t izoláltak, és az imipenem rezisztens törzsek százalékos aránya is magasabb volt. Összehasonlítva a 2001. és 2002. évi adatokat, (13,8% és 15%) összességében az imipenemmel szemben rezisztens törzsek száma kisméretű emelkedést mutat.

Természetesen igazán korrekt adatok a *P. aeruginosa* imipenem rezisztenciájára vonatkozóan csak MIC meghatározás alapján nyerhetők.

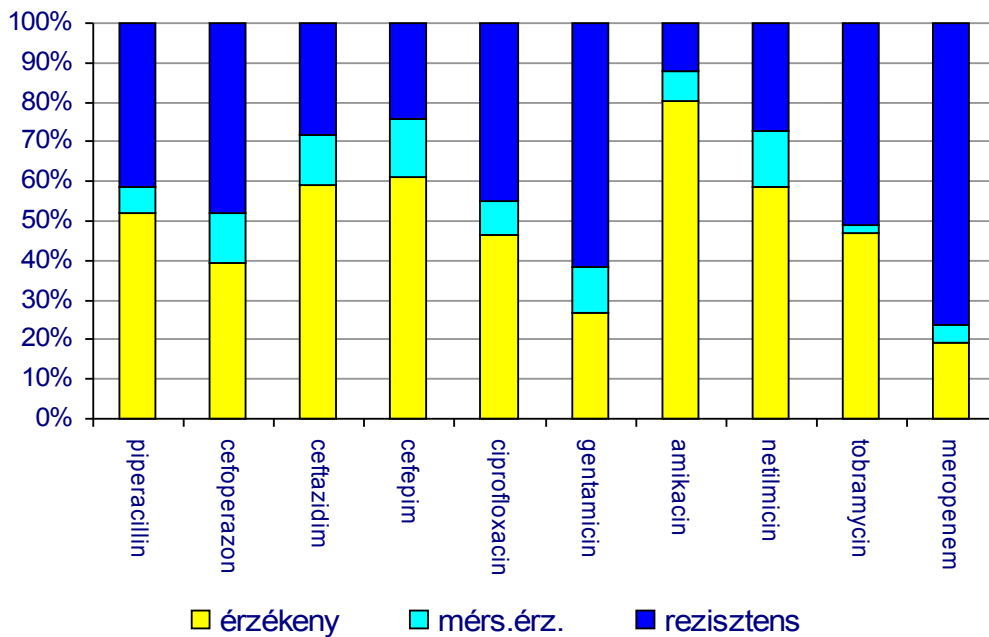
A 8. és 9. ábrán az imipenem érzékeny és imipenem rezisztens *P. aeruginosa* törzsek egyéb antibiotikumokkal szembeni rezisztenciáját tüntettük fel.

Imipenem érzékeny *P.aeruginosa* egyéb antibiotikumokkal szembeni rezisztenciája (n= 4522)

8. ábra

Imipenem rezisztens *P.aeruginosa* egyéb antibiotikumokkal szembeni rezisztenciája (n=553)

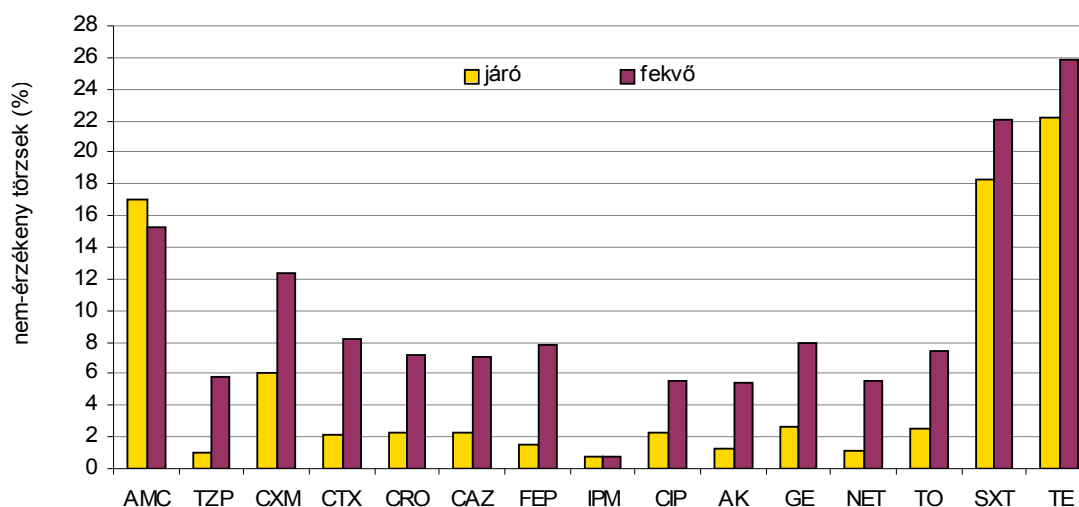
9. ábra

Mint az ábrából látható, az imipenem rezisztencia kialakulását a törzsek jelentős részénél további antibiotikumokkal szembeni rezisztencia kialakulása kíséti.

Az elmúlt években kiemelt figyelmet fordítottunk az ESBL termelő *Enterobacteriaceae* törzsekre. Mint ismeretes, több megyében okozott a *Klebsiella pneumoniae* újszülött és perinatális intenzív osztályokon járványokat. Ezekről részletesebben más összeállításokban és előadásokban számoltunk és számolunk be.

Tanulságos a *Klebsiella pneumoniae* járó- és fekvőbetegekből származó izolátumainak különböző antibiotikumokkal szembeni rezisztenciájának alakulása.

***Klebsiella pneumoniae* rezisztencia képe
járó-és fekvőbeteg kategóriákban 2002.évben**

1. ábra

Mint a 10. ábrán is látható, a fekvőbeteg ellátásból származó törzsek, a várakozásnak megfelelően, az antibiotikumok többségére rezisztensebbek, mint a járóbetegekből izoláltak. Egyes antibiotikumok esetében azonban nem tapasztalunk lényeges eltérést a két kategória között, pl. tetracyclin és co-trimoxazol esetében. Ez is érthető, a járóbeteg ellátásban való fokozott használatuk következtében. Kevésbé indokolható azonban hasonló okokkal az amoxicillin/ klavulánsav és a cefuroxim rezisztencia közti jelentős különbség. Ismert, hogy a klebsiellák rezisztenciája nagymértékben β -laktamáz termelésen alapul s ezek nagy része klavulánsavval gátolható. Így a két antibiotikummal szembeni rezisztencia alakulása hasonló mértékű kellene, hogy legyen. A jelentős eltérés metodikai hibát rejthet s nagy valószínűséggel az amoxicillin/ klavulánsav korongdiffúziós antibiotikum érzékenységi vizsgálatánál a gátlási zóna helytelen értékelése, vagy a vizsgálathoz használt táptalaj hibájának következménye. Figyelni kell arra, hogy a Mueller-Hinton agar kontrollja előírás szerint minden esetben megtörténjen.

Ma még az antibiotikum érzékenységi vizsgálatoknál tapasztalt jelentős eltérések, ahogy a fentiekben utaltunk rá, általában metodikai hibákból adódnak. Ha ezeket a hibákat egy- két éven belül sikerül jelentősen csökkenteni, akkor vonhatunk le epidemiológiai következtetéseket az adatok változásából, ami a surveillance vizsgálatok igazi célja. Az eddigi pozitív változások azt mutatják, hogy a metodikai nehézségeket rövidesen ki fogjuk tudni küszöbölni.

Tirczka Tamás, dr. Gacs Mária, dr. Végh Zsolt